

Krajowa Rada Komornicza

ul. Szpitalna 4/10 | 00-031 Warszawa | tel. 22 827 71 13 | faks 22 827 29 76 | krk@komornik.pl | www.komornik.pl

Warszawa, dnia 19 stycznia 2016 r.

KRK/V/50/16

Szanowny Pan

Prof. dr hab. Konrad Raczkowski

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

W nawiązaniu do ustaleń poczynionych z Panem Ministrem w dniu 15 stycznia br. poniżej pragnę uprzejmie przedstawić problematykę związaną z realizacją przez komorników sądowych obowiązków płatnika podatku od towarów i usług.

Zgodnie z treścią art. 18 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t. j. Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1054 ze zm., zwana dalej „ustawą o podatku od towarów i usług” lub „ustawą z dnia 11 marca 2004 r.”) komornicy sądowi wykonujący czynności egzekucyjne w rozumieniu przepisów k.p.c. są płatnikami podatku od dostawy, dokonywanej w trybie egzekucji, towarów będących własnością dłużnika lub posiadanych przez niego z naruszeniem obowiązujących przepisów.

Przedmiotowy obowiązek nałożony na komorników sądowych wiąże się nie tylko z dodatkowymi zadaniami, ale również nakłada na komorników odpowiedzialność za prawidłowość rozliczenia podatku od towarów i usług związanego z dostawami dokonywanymi w ramach czynności egzekucyjnych. Zgodnie z treścią art. 8 Ordynacji podatkowej płatnik obowiązany jest do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu. Natomiast przepis art. 30 Ordynacji podatkowej nakłada na płatnika odpowiedzialność (całym swoim majątkiem) za podatek niepobrany lub pobrany a nie wpłacony. Obok odpowiedzialności podatkowej płatnik może również ponieść odpowiedzialność karnoskarbową.

Jakkolwiek komornicy sądowi nie kwestionują zasadności nałożonego na nich obowiązku to jednak jego realizacja w praktyce napotyka wiele trudności, albowiem dłużnicy często nie współpracują z komornikiem lub mają odpowiedniej wiedzy umożliwiającej komornikowi ustalenie podatkowego stanu faktycznego. Jeżeli natomiast dłużnik nie udziela odpowiedzi, lub stwierdza, że nie jest w stanie ustalić jakiejś okoliczności faktycznej, komornik sądowy również nie jest w stanie jej ustalić. Tymczasem nawet gdy w takiej sytuacji dojdzie do ustalenia wadliwego stanu faktycznego i niepobrania podatku lub pobrania go w kwocie niższej od należnej, komornik będzie ponosił odpowiedzialność. Dodatkowo wskazać należy, że w związku z niezasadnym pobraniem podatku od towarów i usług komornik sądowy naraża się na postępowanie odszkodowawcze ze strony wierzyciela. Sygnały środowiska komorniczego w zakresie tej problematyki pomimo, że dotyczyły kwestii usprawnienia i poprawy skuteczności postępowań egzekucyjnych, a tym samym realizacji zasady praworządności oraz wzrostu wpływów z tytułu podatku od towarów i usług, pozostawały dotychczas bez reakcji.

Mając nadzieję, że celem zmian ustawowych jest wyeliminowanie zaniedbań prawnych pozwalam na dokonanie opisu zasadniczych kwestii związanych z tym zagadnieniem.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż obowiązki płatnika nałożone na komorników sądowych przez ustawę o podatku od towarów i usług nie korelują z przepisami k.p.c. Wywiązanie się z roli płatnika wiąże się z koniecznością prawidłowego ustalenia stanu faktycznego związanego z przedmiotem opodatkowania. Ustalenie to determinuje prawidłowe określenie podstawy opodatkowania, stawki, a w konsekwencji wysokości podatku. W ślad za nałożeniem na komorników tego obowiązku nie doszło jednak do wyposażenia ich w narzędzia umożliwiające jego realizację. Co prawda w oparciu o przepis art. 761 § 1 k.p.c. komornik sądowy może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień oraz zasięgać od organów administracji publicznej, organów wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej, organów podatkowych, organów rentowych, banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, przedsiębiorstw maklerskich, organów spółdzielni mieszkaniowych, zarządów wspólnot mieszkaniowych oraz innych podmiotów zarządzających mieszkaniami i lokalami użytkowymi, jak również innych instytucji i osób nieuczestniczących w postępowaniu informacją, jednakże uprawnienie to dotyczy informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji. Istnieją jednak wątpliwości czy informacje konieczne do ustalenia podatkowego stanu faktycznego stanowią informacje koniecznych do prowadzenia egzekucji, a zatem czy komornik może żądać ich w oparciu o wskazany wyżej przepis k.p.c.

Krajowa Rada Komornicza

ul. Szpitalna 4/10 | 00-031 Warszawa | tel. 22 827 71 13 | faks 22 827 29 76 | krk@komornik.pl | www.komornik.pl

Mając powyższe na uwadze zwracam się do Pana Ministra o rozważenie możliwości wprowadzenia do ustawy o podatku od towarów i usług przepisów wyposażających komorników sądowych w narzędzia umożliwiające im realizację obowiązku wynikającego z art. 18 ustawy o podatku od towarów i usług. Narzędzia te winne przede wszystkim umożliwiać komornikom sądowym żądanie od dłużnika informacji niezbędnych do ustalenia podstawy opodatkowania, stawki podatkowej, a w konsekwencji wysokości podatku od towarów i usług. Co więcej, mając na względzie nader częstą praktykę odmawiania przez dłużników jakiegokolwiek współpracy z organami egzekucyjnymi zasadnym jest rozważenie usankcjonowania takich działań karami porządkowymi np. na wzór kar porządkowych przewidzianych w Ordynacji podatkowej.

Dodatkowo, mając na względzie realizację obowiązków nałożonych na komorników sądowych w zakresie egzekucji, a także ochronę interesów fiskalnych Skarbu Państwa, zasadnym jest wprowadzenie regulacji prawnych znajdujących zastosowanie w sytuacji, gdy pomimo wezwań oraz stosowanych kar porządkowych dłużnik nie udziela informacji niezbędnych do ustalenia prawidłowej wysokości podatku związanego z dostawą w ramach postępowania egzekucyjnego. W celu realizacji zasady pewności prawa rozwiązaniem takim mogłoby być np. objęcie dostawy dokonywanej w trybie egzekucji, towarów będących własnością dłużnika lub posiadanych przez niego z naruszeniem obowiązujących przepisów podstawową stawką podatku od towarów i usług. Oczywiście przedmiotowe rozwiązania legislacyjne powinny zawierać również regulacje dotyczącą terminu na udzielenie przez dłużników niezbędnych informacji oraz kwestię ich odpowiedzialności w sytuacji, gdy przekazane informacje nie znajdują odzwierciedlenia w rzeczywistości.

Nałożenie na komorników sądowych obowiązków wynikających z pełnienia roli płatnika wywołuje dwa dodatkowe problemy z ich realizacją.

Pierwszy z nich dotyczy prawnej możliwości potrącenia z sumy uzyskanej z egzekucji kwoty należnego podatku albo zaliczki na podatek. Wynika on stąd, że przepisy k.p.c. nie regulują kwestii pobierania z sum uzyskanych z egzekucji kwot podatków lub zaliczek na podatek, w których zobowiązania podatkowe powstają w związku z podejmowanymi przez komornika czynnościami egzekucyjnymi.

Natomiast drugi problem dotyczy terminu, w którym komornik sądowy powinien przekazać kwotę na rachunek organu podatkowego. Przepis art. 47 § 4 Ordynacji podatkowej stanowi, że terminem płatności dla płatników jest ostatni dzień, w którym, zgodnie z przepisami prawa podatkowego, powinna nastąpić wpłata należności z tytułu podatku. Tymczasem ze względu na uregulowania dotyczące postępowania egzekucyjnego, w szeregu wypadków komornik sądowy nie będzie mógł w tym terminie dysponować sumami uzyskanymi z egzekucji. W konsekwencji nie będzie on mógł wykonać ciążącego na nim obowiązku ze sfery prawa podatkowego, co spowoduje jego odpowiedzialność za niewykonanie obowiązków płatnika.

Z tych przyczyn konieczne jest rozważenie unormowania zasygnalizowanych problemów w taki sposób, by powstała podstawa normatywna do potrącania podatku z sumy uzyskanej z egzekucji oraz by komornik sądowy mógł wypełnić swoje obowiązki w terminie. Takim rozwiązaniem byłby przepis stanowiący podstawę do pobrania kwoty podatku lub zaliczki na podatek z sumy uzyskanej z egzekucji, jeśli w związku z dokonywanymi przez komornika czynnościami egzekucyjnymi powstanie obowiązek podatkowy, a jednocześnie przepisy prawa podatkowego ustanowią komornika płatnikiem.

Ze względu na to, że zasady dysponowania sumami uzyskanymi z egzekucji normują przepisy k.p.c., zasadnym jest również uregulowanie momentu, w którym uznaje się, że komornik sądowy pobrał kwotę należnego podatku lub zaliczki na podatek z tej kwoty. Przepis ten stanowiłby *lex specialis* w stosunku do przepisu art. 47 § 4 Ordynacji podatkowej. Na jego mocy termin poboru pobranego podatku lub zaliczki zostałby skorelowany z terminem uzyskania przez komornika możliwości dysponowania kwotą uzyskaną z egzekucji.

Ostatnią kwestią, na którą pragnę zwrócić uwagę Pana Ministra jest rozważenie możliwości wyłączenia komorników sądowych z katalogu płatników w zakresie dostawy gruntów, budynków, lokali oraz budowli dokonywanych w ramach egzekucji. Po pierwsze podkreślenia wymaga, że postulat ten związany jest ze szczególnym trybem egzekucji z nieruchomości. Co do zasady organ egzekucyjny (komornik sądowy) nie bierze udziału w czynnościach skutkujących przejściem własności nieruchomości. Tym samym nałożenie na niego roli płatnika nie znajduje uzasadnienia prawnego. Co więcej wiąże się z nałożeniem na komorników sądowych obowiązku bez udostępnienia narzędzi koniecznych do jego realizacji. W tym zakresie podmiotem zobowiązanym do obliczenia i zapłaty podatku powinien być podatnik posiadający wszelkie informacje konieczne dla właściwego określenia zasad opodatkowania przedmiotu sprzedaży egzekucyjnej.

Krajowa Rada Komornicza

ul. Szpitalna 4/10 | 00-031 Warszawa | tel. 22 827 71 13 | faks 22 827 29 76 | krk@komornik.pl | www.komornik.pl

Celem zobrazowania problemu należy wskazać, że w drodze egzekucji z nieruchomości egzekwuje się rocznie blisko 1 mld zł. Wprowadzenie opisanych zmian bez wątpienia leży w interesie wierzycieli, dłużników, nabywców licytacyjnych oraz przede wszystkim Skarbu Państwa.

Wyrażam głęboką nadzieję, iż przedstawione problemy spotkają się z zainteresowaniem Pana Ministra. Jednocześnie w imieniu Krajowej Rady Komorników chciałbym zadeklarować gotowość służenia wszelkimi dodatkowymi informacjami i wyjaśnieniami w przedmiotowym zakresie.

Prezes

Krajowej Rady Komorniczej

Rafał Fronczek